

dva paketa tog materijala.⁷⁾ Između ostalog i ovo: ukaz za formiranje novog italijanskog katastra od 1886; pravilnici za klasiiranje zemljišta od 1907; zakon od 7 jula 1901 i uredba za održavanje novog katastra od 1913 i 1914; zatim, sedam »zbirki dispozicija« za poresko-katastarske takse, počev od 1889 do 1912; i najzad, šest kompletnih godišta »Službenog glasnika« Generalne direkcije katastra i tehničkog servisa od 1912 do 1917.

Upoznav se sa stanjem trigonometrijskih radova u Srbiji, ministar finansija je, preko srpskog poslanstva u Parizu, pozvao Andonovića »da dođe na Krf radi sporazuma po predmetu o kome mi je podneo svoj elaborat.«⁸⁾

Centralno pitanje u tom elaboratu je predlog za osnivanje Katastarskog biroa.

Pored ostalih pripremnih radova, birom se prvenstveno u zadatak stavlja izrada pravilnika za katastriranje. Jer, — veli se u predlogu, — »s obzirom na obim i važnost posla, kao što je izvodenje katastra u jednoj zemlji, propisi pravilnika sami sobom se nameću«. Predviđa se, dalje, da će biro, do konačnog dovršenja posla, morati da radi blizu devet meseci. Biro ima da radi u Parizu osam meseci, dok bi jedan mesec Andonović proveo u Italiji i Švajcarskoj. Broj personala u birom utvrđuje se na sedam: Šef (Andonović), stručni inženjer (St.

Nedeljković), inženjer (Milivoje Aračić), pravnik (advokat Milivoje Pavlović), stenodaktilograf, crtač, posluga.

Ministarski savet, na sednici od 25 septembra 1918, usvojio je predlog za osnivanje katastarskog biroa.

Budžet biroa, odobren na istoj sednici, iznosio je 32.700 francuskih franaka. Za lične izdatke određeno je 23.550 franaka.

Najzad, 1 oktobra 1918 u Parizu je otpočeo da vrši funkcije Bureau du cadastre du Serbie.⁹⁾

S povratkom evakuisanih nadležstava u Beogradu postavilo se, sasvim prirodno, i pitanje daljeg opstanka biroa u Parizu. »Mi nalazimo«, — stoji u šifrovanoj depeši upućenoj Andonoviću 7 februara 1919, — »da bi se posao mogao nastaviti ovde u Beogradu, naročito stoga što biste mogli stupiti u vezu ovde sa praktičnim radnicima iz Hrvatske i Bosne gde katastar postoji«. Konačno, 24. februara 1919 Andonović je pozvan »da odmah sa celokupnim birom i personalom ode za Beograd«.

Biro je, dakle, radio u Parizu skoro pet meseci. Za to vreme, — kako se vidi iz jedne depeše, — u birom je pripremljen projekat zakona o katastru i pravilnici »za omeđavanje, obeležavanje i definitivno katastriranje«, kao i projekat pravilnika »za detaljnu tahimetriju«.

НАШЕ СЕЛО

Анкета о економском стању села коју је у два села битолског среза спровео колега Миљанић заслужује нашу велику пажњу.

Пре свега анкете су веома опсежне, детаљне и свеобухватне.

О селу се код нас много прича а село се мало познаје. Ми гео-

⁷⁾ Komisijski zapisnik MF Pr. br. 1406, 31 avgust 1918.

⁸⁾ Taj elaborat nisam imao u rukama. Ali iz odgovarajuće prepiske moguće je da se

utvrde glavni momenti tog posla.

⁹⁾ Rešenje Ministarskog saveta DR br. 36256, 25 septembar 1918, Krf.

метри који долазимо у најинтимнији и најнепосреднији дотицај са селом и сељаком имамо прилике да упознамо село. Мерећи сваку парцелу, сваку кућицу и сваку шупу ми најбоље упознамо економски положај сваког сељака напосе. А како нас наш тешки и напорни рад и психички приближује сељаку и као нам сељак баш ради нашег тешког живота и позива највише и верује, ми смо од свих интелектуалаца у најбољем положају да искрено, непосредно и дубоко уђемо у живот сељака. Али, није довољно да ми за себе упознамо село. Ми му морамо помоћи. Ми морамо наша опажања прибележити и ми морамо са њима упознати ширу родољубиву и поштену јавност. Да би наш рад имао већи и трајнији успех ми ћемо покушати да наше анкете поставимо на научну базу и да их на униформан начин вршимо. Једно овако масовно прикупљање података било би од неоцењиве користи. У идућем броју Гласника ми ћемо се овим детаљније забавити. Засада би сваки колега учинио велику услугу овој ствари, ако би по типу анкете колеге Миљанића неизоставно прикупљао и слао нам све податке, прикупљене на лицу места и брижљиво проконтролисане.

Погледајте рубрику бр. 98 „Дневни приход једног члана задруге“ и читаће те цифре које запрепашћују: 4, 3, 3, 3, 3, 6, 1, 3, 3, и т. д. Од 32 дома колико их у селу има, у четири дома чланови дневно имају приход по

један динар! У двадесет домова чланови задруге имају већи дневни приход од три динара, а **просечан дневни приход у целом селу је Дин. 3,60** (три динара и шездесет пара) по особи. То је у селу Св. Тодор које броји 285 житеља, у селу Појешеви, битолског среза просечни дневни приход једног становника износи Дин. 3,20 (три динара и двадесет пара). Ми геометри тим цифрама верујемо. Ми знамо да се наше село у економском, културном и здравственом погледу мало разликује од средњевеконог европског и балканског села напосе. Градска култура има свој значај али је она, изгледа, село мимоишла. Зар нисмо хиљаду пута видели да се на селу једе искључиво бајати хлеб, да би га се мање појело, да се људи од болова у стомаку превијају преко избаченог камења, да носе записе, да верују у вештице и вукодлаке, да су им бунари и клозети необично близу, да деца умиру у масама јер лекара нема на дан хода у близини, да сеоске жене тако често страдају од сепсе. И тако редом од оног прољетњег и јесењег блата, убогих колиба за становање до мрачног неба цео живот је сив, тежак, као казна Господња. Село и беда, то је нераздвојно. Беда се угнездила у наша села ко крпељ у говеђу кожу. Можда је ово грубо поређење, али треба видети наше село у његовом свакидашњем суморном животу. И човека страх обузима при помисли може ли се томе учинити крај.

ИЗ КЊИГА И ЧАСОПИСА

„Геодезист“. Часопис научно-технички и за производњу. Орган Главне Управе за геодетске и картографске радове у Русији. Година издања XV. Јануар, 1936.

бр. 1. Москва. Овај стручни часопис, који се односи на област Геодезије и Астрономије, претставља за геодете знатан интерес из многих разлога.

Један од најважнијих лежи у томе, да је у Русији, после завршетка Светског и грађанског рата на дневни ред стављено питање хитног извођења, по размерама огромних, сваковрсних геодетских радова — од тријангулације првог реда, гравиметријских опажања, астрономског одређивања географских координата, те најтачнијих и најпростијих снимања, — до израде планова и карата за војне, политичке, техничке, економске и просветне сврхе. Опсег оваквих радова се види по резултатима постигнутим од 1918 до 1935 г. у основним радовима, а према подацима, објављеним у 1936 г.¹⁾: тако је за овај период опсервирано 2911 триангулационих тач. I реда; измерено 1358 км. основица за тријангулацију I реда; одређене су астрономским путем географ. координате за 460 тријангулационих тачака (базисних); прођено је 32409 км. нивелмана велике тачности и 66978 км. прецизног нивелмана; одређено је 6129 гравиметријских станица. У току од 1923 до 1935 г. поред осталог било је изведено: постављање, мерење и изједначење тријангулационог ланца I-ог реда уздуж 52° паралеле од западне границе Русије до њене источне границе са Корејом око вароши Хабаровска у Сибиру, опште дужине од 7600 км.²⁾ Природно је да ће да искрсне у току овако обимних геодет. радова мноштво питања теоријске и практичне природе која траже неодложна решења. Према томе, на странама часописа појављују се расправе о свим тим питањима и предлозима за њихово решење.

¹⁾ С. В. Широков. Основни геодетски радови за 19 година. „Геодетист“ 1936 г. № 11, стр. 26.

²⁾ Б. Н. Рибинић. Мерење уздуж паралеле од Орши до Хабаровска. „Геодетист“ 1935 г. № 8 стр. 1—11.

С друге стране, поред сарадње инжењера-геодета и геометара, који су се посветили потпуно пракси, у часопису узимају учешће многобројни преставници науке — професори виших геодетских школа, — којих има сада четири са факултетима астрономско-геодетским; картографско-геодетским; фото-геодетским; за пројектовање геодетских инструмената, — као и сарадници научно-испитивачких института, у чију надлежност спада проучавање и испитивање нових начина геодетских радова, нових инструмената и оцена њихових практичних вредности.

Проф. А. С. Чеботарев³⁾ у 1937 г. покушао је упоредити руски часопис са часописима на страни. Он даје прегледе и карактеристику најважнијих издања у Француској, Чехословачкој, Енглеској, Сједињеним Америчким Државама, Аустрији, Швајцарској и Немачкој и на крају каже о „Геодезисту“ следеће: „У часопису „Геодезист“ штампају се чланци озбиљног теоријског карактера и чланци практичног значења. Из њиховог прегледа се види да руски геодети прате развој геодетске науке и технике у иностранству, али не иду позади, а разрађују нова питања упоредо са страним специјалистима и ако би познавање руског језика било више раширено у иностранству, наш часопис би обрађао на себе још већу пажњу“.

Колико је огромна област деловања примењен геодезије и колико опширна знања она тражи од оних који се озбиљно посвећују геодетским радовима, јасно се испољује из садржаја првог броја овог часописа за ову годину. Узгред буди речено, јед-

³⁾ Проф. А. С. Чеботарев. Геодетска периодика. „Геодезист“ 1937 г. № 3 стр. 58—73.

на од озбиљних мана уредништва многих стручних руских савремених часописа лежи у нередовном њиховом изласку, а који је по правилу са закашњењем од неколико месеци. Тако је први број „Геодезист“, обележен јануаром, стигао тек почетком априла.

Обрада резултата теренских мерења и опажања поставила је у Русији на дневни ред питање заједничког изједначења многобројних мерења, везаних међусобно већим бројем услова. Као пример могао би навести случај горе наведеног триангулационог ланца уздуж паралеле 52° . У њему се налазе свега 608 троуглова, 36 базисних мрежа са 180 троуглова и са 105 т. зв. Лапласових тачака, где су се одређивале из астрономских посматрања географске координате тачака и азимути полазних страна. Заједничко изједначење свих троуглова овог ланца при постојећем начину решавања нормалних једначина практично није могуће и оно се изводило у границама између две суседне базисне мреже. За циљеве постојеће геодетске праксе то је, наравно, потпуно довољно. Али за решавање појединих научних задатака, који имају посредно и велики практични значај, такав начин изједначења није задовољавајући. Тако је у вези са развијањем триангулационе мреже било испитано да ли елипсоид Бесела и његова оријентација према земаљском геоиду, који су примљени у Русији за пројектирање са геоида и рачун. триангулационих тачака, одговара на целом простору Русије тачности, коју траже наука и пракса у свима случајевима од триангулационе мреже. Испитивање овог проблема од стране проф. Ф. Красовског⁴⁾ показало је да повр-

шина елипсоида Бесела може да се удаљи на крајњем истоку од површине геоида (површина продуженог морског нивоа) на неколико стотина метара и дужина базиса, при пројектирању на елипсоид Бесела може имати грешку до $\frac{1}{20.000}$ своје дужине, што свакако у мрежи I реда не може бити дозвољено. Исто и грешке у оријентацији базиса и одговарајућег дела триангулације могу стићи + 7-и 8-и. У вези са таквом констатацијом руски геодети морали су одредити мере и положај новог елипсоида, чија би површина најбоље прилагођавала целе површине Русије са средњим отступањем од геоида до ± 20 м. При решавању овог проблема потребно је задовољити многобројне услове, који потичу из форме, положаја на геоиду целокупне триангулационе мреже I реда чији ланци иду уздуж меридиана и паралела.

Потреба истовременог задовољења многобројних услова појављује се и у другим случајевима праксе, као, на пример, при изједначењу допунских мрежа II реда, мрежа влакова, прецизне полигометрије (паралактичке полигометрије), мрежа нивелмана велике тачности и прецизног и т. д. и т. д.

За то се чланци о новим начинима решавања нормалних једначина веома често срећу на странама „Геодезиста“.

И у првом његовом броју за ову годину на првом месту стоји у наставку расправа **И. Ј. Пранис-Прањевића** — „О изједначењу полигометрије у више група“.

⁴⁾ Проф. Ф. Н. Красовски. Значај радова на одређивању совјетског елипсоида. „Геодезист“ 1937. № 11; стр. 38—48.

Још је у 1935 г.⁵⁾ овај геодета предложио да се искористе особине т. зв. **еквивалентних** једначина Ганзена и Андре'а ради поделе једначина грешака у групе и њихово изједначење у свакој групи засебно с тиме да би се могло при крају рачунања у групама све **елиминационе** једначине добивене помоћу алгорита

Гауса у једну целину, у једну групу, која ће у свему одговарати елиминационим једначинама добиеним из заједничког решења свију нормалних једначина.

Ако би, на пример, постојале следеће једначине грешака (узимамо, наравно, најпростији случај):

$$(1) \begin{array}{ccccccc} a_1' \Delta y_1 + b_1' \Delta y_2 & - & - & - & - & \alpha_1 \Delta x_1 + \beta_1 \Delta x_2 + l_1' & = \delta_1' \\ a_2' \Delta y_1 + b_2' \Delta y_2 & - & - & - & - & \alpha_2 \Delta x_1 + \beta_2 \Delta x_2 + l_2' & = \delta_2' \\ (2) & - & - & - & - & a_1'' \Delta \psi_1 + b_1'' \Delta \psi_2 + \alpha_1'' \Delta x_1 + \beta_1'' \Delta x_2 + l_1'' & = \delta_1'' \\ & - & - & - & - & a_2'' \Delta \psi_1 + b_2'' \Delta \psi_2 + \alpha_2'' \Delta x_1 + \beta_2'' \Delta x_2 + l_2'' & = \delta_2'' \end{array}$$

које би се дозвољавале поделу у две групе (1) и (2) тако да свака група садржи једну групу потпуно независних поправака: — прва — поправка Δy_1 , Δy_2 и друга — поправка $\Delta \psi_1$ и $\Delta \psi_2$ и једну групу заједничких поправака, и то

Δx_1 и Δx_2 . Онда се заједничке поправке стављају на последње место у једначинама сваке групе. За сваку групу се формирају, независно од осталих, нормалне једначине:

$$(3) \begin{array}{l} [a'a'] \Delta y_1 + [a'b'] \Delta y_2 + [a'\alpha'] \Delta x_1 + [a'\beta'] \Delta x_2 + [a'l'] = 0 \\ [b'a'] \Delta y_1 + [b'b'] \Delta y_2 + [b'\alpha'] \Delta x_1 + [b'\beta'] \Delta x_2 + [b'l'] = 0 \\ [\alpha'a'] \Delta y_1 + [\alpha'b'] \Delta y_2 + [\alpha'\alpha'] \Delta x_1 + [\alpha'\beta'] \Delta x_2 + [\alpha'l'] = 0 \\ [\beta'a'] \Delta y_1 + [\beta'b'] \Delta y_2 + [\beta'\alpha'] \Delta x_1 + [\beta'\beta'] \Delta x_2 + [\beta'l'] = 0 \end{array}$$

за прву (1) групу једначина грешака и аналогно за другу.

једначина помоћу алгорита Гауса доводи до елиминационих једначина, и то:

$$(4) \frac{[a'a'] \Delta y_1 + [a'b'] \Delta y_2 + [a'\alpha'] \Delta x_1 + [a'\beta'] \Delta x_2 + [a'l'] = 0}{[b'b'.1] \Delta y_2 + [b'\alpha'.1] \Delta x_1 + [b'\beta'.1] \Delta x_2 + [b'l'.1] = 0} = 0$$

$$\frac{[\alpha'\alpha'.2] \Delta x_1 + [\alpha'\beta'.2] \Delta x_2 + [\alpha'l'.2] = 0}{[\beta'\beta'.2] \Delta x_2 + [\beta'l'.2] = 0}$$

за прву групу (3) нормалних једначина, и

$$(5) \frac{[a''a''] \Delta \psi_1 + [a''b''] \Delta \psi_2 + [a''\alpha''] \Delta x_1 + [a''\beta''] \Delta x_2 + [a''l''] = 0}{[b''b''.1] \Delta \psi_2 + [b''\alpha''.1] \Delta x_1 + [b''\beta''] \Delta x_2 + [b''l''] = 0} = 0$$

$$\frac{[\alpha''\alpha''.2] \Delta x_1 + [\alpha''\beta''.2] \Delta x_2 + [\alpha''l''.2] = 0}{[\beta''\beta''.3] \Delta x_2 + [\beta''l''.3] = 0}$$

за другу групу нормалних једначина, која одговара другој групи (2) једначина грешака.

Да би се добио заједнички систем елиминационих једначина, који би одговарао заједничком изједначењу једначина грешака

(1) и (2) а помоћу алгорита Гауса узимају се из (4) и (5) без икакве промене оне елиминационе једначине (изнад хоризонталних линија), које се односе на засебне поправке сваке групе, дакле, на поправке Δy_1 , Δy_2 , $\Delta \psi_1$, $\Delta \psi_2$ а коефицијенти оних елиминационих једначина (испод хоризонталних линија) за сваку истоветну поправку, као и сложни чланови, се сабирају:

⁵⁾ И. Ј. Пранис-Прањевић. Изједначење непрекидне триангулационе мреже по начину чворних фигура. „Геодезист“ бр. 6 1935 г. стр. 4—19.

$$(6) \quad ([\alpha' \alpha'.2] + [\alpha'' \alpha''.2]) \Delta x_1 + ([\alpha' \beta'.2] + [\alpha'' \beta''.2]) \Delta x_2 + ([\alpha' 1'.2] + [\alpha'' 1''.2]) = 0 \\ ([\beta' \beta'.3] + [\beta'' \beta''.3]) \Delta x_2 + ([\beta' 1'.3] + [\beta'' 1''.3]) = 0$$

Из овако добивених елиминационих једначина на обичан на- чин се рачунају, у поступном ре- ду, поправке:

$$(7) \quad \Delta x_2; \Delta x_1; \Delta \psi_2; \Delta \psi_1; \Delta u_2; \Delta u_1$$

У свом чланку И. Ј. Пранис-Праћевић разрађује начин изравнавања сложене полигонске мреже помоћу еквивалентних једначина.

У броју 2 часописа⁶⁾ он завршава своју расправу и даје пример на изравнавање прворазредне полигонске мреже од 7 влакова са 51 полигонске, 2 чворне и 6 сталних тачака.

Ради тачнијег проучавања стварног облика земаљске ниво-

$$(8) \quad \Delta S = \tau \cdot \Delta T_1$$

где τ је **температурни динамички** коефицијент.

Природа динамичког коефицијента није још у детаљима проучена.

Ради испитивања у колико овај коефицијент зависи од температуре, брзине њене промене, правца у којем се температура мења и да ли на коефицијент утиче квадрат промене температуре, геодети Н. Журављев и В. Маурев су обрадили и анализирали у Московској Гравиметријској Лабораторији обиман материјал, који се односи на опажања напрезања тежине са бронзаним клатнима типа Шукерта.

У чланку „О динамичкој поправци за температуру“ горе поменути геодети износе начин, којим је било извршено њихово испитивање и закључке до којих је ово испитивање довело.

Ови закључци су следећи:

„Динамички температурни коефицијент τ не зависи ни од температуре, нити од брзине и правца у којем се температура мења.

„У обрасцу за рачунање темпе-

ске површине (геоида) изводи се т. зв. **гравиметријско снимање**, које се састоји од мерења напрезања тежине и правца у коме она делује (положај вертикале).

Величина напрезања се одређује из опажања времена нихања физичког клатна. На резултате ових опажања делује промена температуре ΔT . Поправка ΔS за ову промену се рачуна из обрасца:

ратурне поправке члана зависан од квадрата температурне промене, не постоји. Апсолутна вредност динамичког коефицијента зависи у свом претежном делу од монтирања термометра на прибору“.

„Зато у конструкцији клатних прибора треба предвидети:

„1) да метална облога термометра буде довољно дебела ради повећања подударности између читања на термометру и стварне промене температуре клатна“;

„2) да ова облога буде што боље изолирана од метала прибора помоћу одговарајућих материјала (ебонит, кост и тд.)“;

„3) да термометар буде намештен (где то дозвољава конструкција клатна) што ближе ка центру прибора“.

Геолошке студије увек су се ослањале на геодезију, — нарочите геолошке карте, мерења и т. д. нарочиту важност имају за Геологију магнетска мерења (одређивање елемената и њихових промена за магнетско поље). После рата исту важност добили су податци гравиметријског снимања. Магнетске и гравиметријске

⁶⁾ Геодезист. 1938 г. Бр. 2 стр. 16—85.

аномалије омогућавају проналазак места наслага различитих руда, одређивање њихове природе, положаја у земљиној кори и њихове запремине.

У савременој Русији су Геодезију привукли ка решавању још једног геолошког процеса — кретања земаљских слојева у хоризонталном правцу. Ово питање постављено је од научника виших рударских школа. Већ је 1934 и 1935 г. **Н. Г. Келл**, професор на Ленинградском вишем рударском институту објавио расправе, — 1) „Графичко одређивање померање тачака на клизећем терену пресецањем назад“ и 2) „Начини геодетског одређивања померања при проучавању кретања клизећег терена“.

Сад је у првом броју „Геодезиста“ **проф. И. Д. Андросов**, добар стручњак у области Геодезије, а иначе геолог, објавио интересантан чланак „Покушај примене хоризонталних клатна при проучавању клизања терена“.

Хидрогеолошке прилике тла морске обале у околини Одесе проузрокују периодичко померање земаљске површине, које је у неколико случајева имало катастрофалних последица са рушењем зграда и човечјим жртвама. Ако се узме у обзир да се у овом рејону налазе чувена морска лечилишта онда се разуме од колике је важности утврдити како суштину тако и вредност оних геолошких чинилаца, који изазивају клизање тла. Њихово испитивање се изводи већ око 50 година и у Одеси постоји специјална научна станица за ово испитивање.

Проф. И. Д. Андросов који руководи радовима ове станице организовао је опажања померања тла око станице помоћу хоризонталних клатна система Репсолда-Левицког, сличних оним клатни-

ма која се употребљавају за сеизмографе. Регистрација нихања клатна у хоризонталној равни изводила се фотографским путем на фотографској плочи, чији положај према клатнима (прибор има два клатна намештена у два узајмано управна правца) био је тачно одређен чиме се стварала могућност за тачно израчунавање величине померања сваког клатна.

Поред овога у околини станице био је постављен низ репера, чији се положај, у одређеним размацима времена у хоризонталној и вертикалној равни, одређивао геодетским начином.

Упоредивање резултата опажања клатна са померањем тла, одређеног геодетским путем, показало је да нови начин даје задовољавајуће резултате и да уз даље његово усавршавање може постати самосталном методом за проучавање клизања терена, а при његовој употреби са геодетским мерењима дати ће исцрпну слику степена стабилности горњих слојева тла на одређеном простору.

Један од основних проблема у триангулацији претставља одређивање праве дужине базисног прибора, са којим се мере основнице триангулационе мреже, компарирање (поређење) дужине тог прибора са основном јединицом дужине (метром). Свака грешка у дужини базисног прибора уноси систематску грешку у дужину основнице. При савременој тачности угловних мерења тачност мерења основнице, која би одговарала тачности одређивања положаја најудаљенијих тачака прворазредне мреже од основнице мора да буде близу 1:1.000.000 дужине базиса. Према томе дужина базисног прибора одређује се са тачношћу до 1:1.500.000.

Савремени прибори за компарирање обезбеђују ту тачност. Али ови прибори траже компликовану инсталацију и за то се налазе обично у месту доста удаљеном од места базиса који се мере. Доста је казати да доскора у нашој земљи није постојао овакав компаратор и компарирање једеринских жица се изводило у Паризу.

Под оваквим условима прилике мерења базиса увек се разликују од оних које су имали у месту при компарирању. Ма да промене у дужини прибора, које произлазе од тога, могу да буду израчунате, ипак остаје неки њихов део зависан од узрока, који нису још детаљно проучени. Зато да би се, при мерењу базиса, добила сва постижљива тачност потребно је да се компарирање базисног прибора изводи на лицу места под истим приликама, под којима се врши само мерење.

Конструисање таквих преносних компаратора наилазило је на тешкоће пре свега у компликованости конструкција савремених компаратора, чији пренос и инсталисање захтева много времена и сретстава.

Напредовање савремене Физике у области мерења дужине светлосних таласа створило је могућност да се светлосни таласи привуку у сврхе компарирања прибора за мерење дужине. За тај циљ искоришћена је т. зв. интерференција светлости, која се састоји у томе, да два зрака исте природе, чије се дужине путовања разликују, при сусрету могу да се замраче.

Пошто интерференција светлости има место само при одређеној дужини пута првог и другог зрака кад је позната разлика дужина њихових путева, то може створити такав прибор, одстојање међу одређеним деловима

једнога из њих, који стварају интерференцију светлости, биће познато са највећом тачношћу. Ово отстојање у интерференционом компаратору служи за основну јединицу. Саму дужину компаратора ствара отстојање друга два његова дела, који стварају интерференцију светлости трећег зрака са два прва. Дужина еталона и дужина компаратора су у зависности од карактера светлости и налазе се у одређеном односу.

Дужина еталона бира се тако да би дужина компаратора одговарала дужини базисног прибора (са минималним отступањем). За једеринске жице нормалне дужине компаратор мора да износи 24 метра.

Први тип интерференционог компаратора конструисао је фински геодета Ваисајла за компарирање краћих прибора за мерење дужине. Усавршавањем конструкције компарата дозвољено је повећати дужину компаратора. У Русији је већ конструисан и налази се на испитивању интерференциони компаратор од 24 метра.

Аспирант Московског Института Геодезије, Астрономије и Картографије **К. Сидељников** износи на странама првог броја часописа теорију и опис пројекта тог конструисаног интерференционог компаратора за једеринске жице. Дужина компаратора је 24 метара а дужина еталона 0,333... метара. Компаратор се састоји од три лака за пренос и превоз дела и на лицу места тражи само грађење три стуба на одређеном отстојању један од другог. На овим стубовима се намештају три основна дела компаратора. Тачност одређивања дужине компаратора по теоријском прорачуну писца износи $+ 8,4$ микрона (микрон = 0,001

mm.), што одговара тачности од 1:2,800.000 дужине.

В. И. Авгевих у чланку „Триангулација у Арктику“ даје јасну и узбудљиву слику свих тешкоћа које срећу геодету за поларним кругом у земљи вечитог леда, где царује пола године ноћ. Нарочите тешкоће има грађење триангулационих сигнала услед отсуства на лицу места материјала потребног за грађење и свакојаким препрека и сметња за транспортовање материјала, инструмената, опсерватора и помоћног особља. У чланку имају слике подигнутих сигнала: један који је изграђен од снега (сл. 1) а други (сл. 13) који је израђен без ексера, пошто је при превозу са лађе на обалу изгубљен један чамац на ком се налазио и сандук са ексерима.

Пошто се рад на триангулацији изводио под експедиционим условима то се мерење базуса вршило помоћу челичне пантлике од 20 метара. Дужина страна троуглова се колебала између 7—10 километара.

Дужина постављеног и опсервираног триангулационог ланца изнела је 250 км. Кроз сваких 50—60 кил. мерио се базис. За опсервирање углова служио је теодолит са читањем од 30". На базисима одређивао се из астрономског посматрања сунца географски азимут истим теодолитом од 30".

Н. В. Виноградов у чланку „Представа на картама обалске границе при променљивом нивоу воде“ разматра питање — шта треба сматрати за обалску границу на мору, где постоји осетлива плима и осека? Ово питање поставља се отуда што се оно решава у различитим државама и од различитих топографа различито. По мишлењу писца треба

снимити положај минималног и максималног нивоа воде (горњу и доњу обалску линију) што има значајну практичну вредност.

С. Фељ у чланку „Из историје руске картографије“ обара тврђење по коме су све старинске карте Русије страног порекла.

Из анализа података о познатих 56 старинских карата, чија се израда приписује странцима, писац долази до закључка да 40 од њих у основи искоришћују материјал прикупљен од самих Руса; 9 — непознатог порекла и само 7 које су израђене од странаца.

У Русији старог доба нису се искоришћавале карте донесене из иностранства. За одржавање потребе служиле су т. зв. „цртежи“, како су се звале у то доба карте. Из докумената, који су остали из тог времена види се, да само у једном од овдашњих министарстава („приказа“) постојало је 248 цртежа.

У свом закључку аутор каже:

„Може се тврдити да се руска картографија развијала потпуно самостално; она је обогатила западно-европску науку картографским подацима од неценеве вредности, који су се односили како на европску Русију, тако и на „опширну“ — дотле непознату Сибир“.

При крају броја часописа се налази списак литературе из геодезије, топографије и картографије која је изишла у другој половини 1938 г. на руском језику.

Број се завршава приказом о неколико књига, које се односе на област геодезије, и кроником о различитим догађајима из области геодетске делатности.

Spectator

КУЛТУРНА ХРОНИКА

У листу „Напред“ бр. 13 од 7. априла 1939 наш познати научник Др. Сениша Станковић, написао је следећи чланак који ми ради његовог општег значаја и у нашем часопису у целисти доносимо:

Наука и будућност човечанства

Ни у једној другој периоди историје човечанства није наука забележила веће успехе но за последњих сто година. Ово особито важи за природне науке у широком смислу речи, физичке, хемијске и биолошке као и за њихове примењене гране које се у последње време развијају управо са експлозивном брзином. Наше модерно доба радија, телевизије, кинематографа, аероплана и статосферских летова, с гордошћу названо веком „неограничених могућности“, доживело је остварење најфантастичнијих снова из прича „Хиљаду и једне ноћи“. Модерни човек је ставио своју руку на природне силе којима је доскора робовао, с чврстом решеношћу да их потчини својим циљевима. Од преисториског човека који је каменом убијао мамута до модерног инжињера који простим притиском на електрично дугме подиже у вис читаве планине, пали светлост на удаљености од више стотина километара или руководи из даљине покретима брода и авиона, — пређени пут је огроман. Уз то још еволуција човека као органске врсте са друштвеним начином живота тек је започела. У свему томе најзначајније је да се човек на своме путу ка будућности руководи пре свега науком, том рафинираном духовном техником у којој је нагомилано и сублимирано вековно искуство

и која све више постаје социјални фактор са изузетно великом улогом.

Шта има човечанство да очекује у будућности од примене науке која се тако бујно развија? Какве се могућности прогреса, материјалног и духовног отварају пред човеком и његовом заједницом у ближој будућности? Како се те могућности могу остварити?

На ова смела и крупна питања покушава да одговори један од познатих америчких научника. Н. Ј. Muller, биолог који се прославио својим експерименталним испитивања појава наслеђа у живом свету. У својој књизи „Out of the Night“ („Изазлаз из ноћи“), малој али изванредно речито и лојално написаној, амерички биолог излаже, на основу предвиђања која наука допушта, у којој мери примењене науке могу да допринесу прогресу човечанства и какву му будућност могу обезбедити.

Понајпре се могу сагледати могућне линије прогреса човека у односу на спољну природу.

Хемија напр. фабрикује данас читав низ нових материја, нових хемиских једињења корисних или поучних. Није тешко замислити радикалне промене у животу човечанства које ће за собом повући нови хемиски проналасци још сада у границама могућности. Могућност добијања алкохола, — те тако значајне сировине, — из скроба или целулозе уместо из биљних сокова; добијање сирћетне киселине из дрвета; стварање вештачког каучука из простијих хемиских материја а не из каучуковог дрвета; прављење вештачког бензина из угља и катрана; производња вештачке свиле из

дрвета, — све то показује судбоносан пут човеков ка ослобођењу од основних природних сировина од којих је човек досада зависио. Пука је случајност што су нам природне сировине као каучук, дрво, нафта или асфалт толико потребне. Тешко је чак и замислити шта нам све у будућности спрема хемија, када буде из множине створених субстанци свесно припремала нове синтезе чије су теориске могућности већ данас видљиве. И можда није далеко дан када ће хемичари бити у стању да стварају чак вештачку храну, исто тако употребљиву као што је природна.

Али у области машина могућности напретка су огромне. Радио-амплификатор и фото-електрична ћелија претварају се данас у права чула за машинерије, осетљивија од човекових. Сличне направе омогућиће у скорој будућности савршенију саморегулацију машина, њихову прилагодљивост приликама, њихову пластичност у раду. Везивање машина у комплексе, у комбиноване системе, биће у стању да људски рад ослободи у знатној мери. Постоје исто тако и могућности да се створе типови машина простих за конструкцију и лаких у погледу рурковања и поправке, а који ће физиолошки и психолошки повољније деловати на радника од данашњих гломазних и сложених типова. То ће отстранити могућност да човек робује машини, и да свој рад при употреби машина ограничи само на онај посао који се не може стандардизовати.

С друге стране, наука данас отвара фантастичне перспективе на нове изворе енергије, несравњено веће од оних којима човек данас располаже. Искоришћавање огромне енергије која лежи

у природним појавама плиме и осеке мора, или топлотне енергије коју нам сунце шаље, лежи потпуно у оквиру данашњих могућности. То исто важи и за сунчеву светлосну енергију, која се помоћу нарочитих електрохемијских направа (фото-елементата) може претварати у електричну. Овакви нови енергетски извори неисцрпни су. Уз то још, технички је потпуно остварљива могућност да се добијена енергија транспортује у све крајеве света у циљу употребе. А то значи могућност стављања ван употребе уобичајених индустријских мотора на нафту или на угља, чији рад уско зависи од могућности добављања потребног горива. Нови извори енергије, искоришћени у пуној мери, ослободили би највећи део људске енергије која би била употребљена за више стваралачке сврхе.

Постоји међутим још један нови извор енергије која лежи у интимној грађи материје и која чини њен саставни део, а која се може ослободити распадањем материје. Модерна физика је показала да се електрична енергија налази везана у оним елементарним честицама материје који су досада сматрани као невидљиви и зато означени као атоми. Количина енергије која се може добити из материје не схватљиво је велика. У фигури речено, постоји у шаци магле толика количина енергије да може заменити радну моћ човека јединке за читав живот. У тони воде или камена има енергије довољне да обезбеди потребе индустрије читавих градова. Руке човекове су за моменат можда још невеште да ту енергију искористе, али су перспективе за будућност врло ведре.

Са новим изворима енергије,

будућност човекова изгледа као сан. Лице земље се може потпуно изменити: пустиње се могу наводнити, џунгле савладати, реке померити, нове морске везе воспоставити, шуме поставити где је потребно, чак и клима локално изменити, — једном речју земља се може преобразити и учинити погоднијом за становање, здравијом, лепшом, продуктивнијом.

Очевидно је, вели амерички научник, да су наша предвиђања будућност и сувише груба и нејасна. Као и у прошлости, и у будућности ће путеви прогреса бити кривудасти, разгранати, изукрштани. Али је једно извесно: кроз науку и њена сретства, човек ће постати независан у погледу енергије, хране и заштите; он ће стећи једног дана Архимедову полугу којом ће моћи да подиже светове.

Постоји међутим и покрај спољашњег света и човеков унутрашњи свет, његова унутарња биолошка природа која захтева рационално стварање.

Није овде реч само о обезбеђењу здравља човековог од разних болести, маколико то било значајно. Медицина је свакако на најбољем путу да савлада и најупорније болести које су некада биле прави бич човечанства. Данас се чак отварају могућности контроле над функционисањем нормалног механизма човековог тела, контроле здравља. Употреба екстрата нарочитих жлезда, т. зв. хормона открива сасвим нове могућности контроле читавог човековог организма и могућности измене многих физичких и психичких особина јединке. Али биологија открива и могућности модерне биологије. Тешко је и замислити какви се све изгледи отварају у будућности у погледу селективног одга-

јања људских бића таквим могућностима контроле развитка.

Постоји међутим још једна област биолошке контроле која отвара далеко фантастичније перспективе за будућност. Реч је о сложеном механизму наслеђа код човека и других живих бића чијим се испитивањем бави генетика. Организми су далеко пластичнији у погледу њихове наследне супстанце но што се је то доскора мислило. Већ данас генетика је у стању да ствара вештачки нове наследне типове код живих бића, нове мутације, што ће у блиској будућности омогућити човеку да чак од зељастог беља напр. добија дрвеће и обратно, могућност вештачког изазивања наследних промена код живих бића управо је заслуга Muller-а и она је овог биолога учинила славним.

За поправку биолошке природе човекове, за побољшање његове наследне баштине, модерна генетика већ је у стању да укаже на остварљиве могућности. И то не само у погледу сузбијања наследних слабости као што је малоумност, или других наследних аномалија и болести него у погледу појачавања позитивних наследних особина. А то човека мора повести путем великог биолошког прогреса.

Неповерљивом читаоцу ће можда сва ова предвиђања америчког научника изгледати утопија и празан сан. Али Muller сам поставља питање: какви се услови најпре морају обезбедити да би се могућности прогреса које наука предвиђа могле заиста остварити. И даје одлучан одговор на то питање: нужна етапа кроз коју се мора проћи, јесре радикална измена друштвеног живота човечанства. Данашњи живот човечанства у очевидном је нескладу са напретком науке.

Многобројне и судбоносне кон-традиције данашњег живота људске заједнице су главна сметња прогресу који наука предвиђа. Да би човечанство могло остварити велике подухвате који ће омогућити превласт над материјалним светом, потребно је да ти подухвати добију карактер колективних одлука. А то претпоставља преуређење друштвеног живота на кооперативној основи у најширем смислу речи. Расподела се мора довести у склад са продукцијом, супротности између људских група морају се отклонити. И то не само зато што је тиме укочен прогрес, него што постоји опасност назатка. Muller указује, поред осталог, на велике опасности које прете биолошкој природи човековој услед данашњег начина живота. Под данашњим условима, постоји велика опасност нагомилавања дефективних наследних фактора у људској популацији. У слободној природи, селекција би можда била у стању да то елиминише, и тако обезбеди будућност врсте. Али природна селекција не делује у друштвеној средини, а данашњи човек није у стању да исправно контролише своју биолошку природу.

Прогрес у биолошкој природи човека је могућ и изванредан, под претпоставком побољшања друштвеног живота. Човек је далеко од краја свог еволуционог пута. Он је прошао прву фазу свог развитка, фазу слабог бића без одбране у равнодушној природи, које је природна селекција довела до људског облика. У садашњој, прелазној фази, човек делује непосредно на спољни свет и мења га, прилагођује себи и својим потребама. У следећој фази, он ће успети да завлада и својим унутрашњим светом, и да се употребом интелигенције и дру-

штвене сарадње преобрази у биће према коме ће античка божанства бити само немоћне сенке, и које ће бити у стању да пркоси снагама целог свемира.

Такви су погледи једног биолога на будућност човечанства. Muller додаје да су то у исти мах погледи и многих других биолога. Јер научник, по својој природи, мора гледати далеко напред. Он зна да је живот промена без краја, он зна да еволуција нема граница и да природа не познаје status quo. „Човек је прво биће на земљи које је имало способност да те промене запази и које има моћи да их, ако хоће, окрене у своју корист. Он може да узме у своје руке конач своје судбине, црвени кончић живота, и да га преде за свој сопствени рачун“...

Nacionalizam i internacionalizam

Na Kolarčevom Univerzitetu u Beogradu pred velikim brojem slušalaca, naš poznati naučnik Dr. Đorđe Tasić, dekan Pravnog fakulteta u Beogradu, održao je, po drugi put, predavanje o gornjoj temi.

Pošto je tema, baš danas, veoma aktuelna, od interesa je za sve nas, bar u najkraćim potezima, upoznati kako je nauka to pitanje pokušala raspraviti.

Po Dr. Tasiću nacionalizam je pojam koji u stvari znači patriotizam ili nacionalno osećanje. Taj osećaj mi svi imamo. Mi volimo svoju otadžbinu, svoju slobodu i nezavisnost, ali je, možda, svaki na svoj način volimo. Pa ipak, sva ta raznolikost, koja uostalom predstavlja bogatstvo života, vodi istom cilju. Jedno uniformno, ukupljeno osećanje, bilo bi u stvari profanisanje jednog tako snažnog i dubokog osećanja. Istorija nam pokazuje da su se nacionalizam i

sloboda zajedno ostvarivali. — Izvesne grupe ljudi u svetu i kod nas imale su ambicije da monopolišu nacionalizam za sebe. Obično su to bili oni ljudi koji su možda, baš najmanje imali prava na to. Po njihovom shvatanju nacionalizam je samo ono što oni propovedaju — dakle, njihova politička ideologija, što opet u stvari znači njihovi skriveni interesi. Po tome shvatanju samo su oni državotvorni a sve ostale široke narodne mase nisu državotvorne. Takvo usko shvatanje, za one koji ga nastoje nametnuti svima, veoma je probitačno za njih, ali ono stvara duboki jaz između stremljenja te grupe i širokih narodnih slojeva.

Predavač se zatim zadržava na francuskoj filozofiji nacionalizma, koju pretstvaljaju Bares, Leon Dode, Šarl Moras i Bergson.

Govoreći o nacionalizmu, predavač naročito naglašava da se treba zadržati na pitanju: da li su klasne suprotnosti unutar jedne nacije u stvari negacija nacionalizma? Pozivajući se na jedan sličan primer iz istorije, naime, na konfesionalne razlike, koje su već odavno prestale biti smetnja nacionalizmu, pošto su izgadene sprovođenjem načela ravnopravnosti religija, slobode i uzajamnog poštovanja, slobode savesti, — predavač odgovara negativno.

Klasne suprotnosti postoje, osećanje ljubavi prema svojoj otadžbini je nesumnjiva stvarnost i zašto ne prihvatiti težnju da se te klasne suprotnosti uklone stvaranjem, ako hoćete, takvog socijalističkog i demokratskog društva u kome bi svi ljudi mogli pristojno da žive i u slobodi da se razvijaju. (Burno odobravanje). Uostalom to bi i bilo u saglasnosti sa dinamičnim pojmom nacionalizma Na kraju predavač se zadržao na odnosu između nacionalizma i

internacionalizma. Internacionalizam je u suštini humanistički i pacifistički. Kao što se sloboda i prava individue ne mogu zamsiliti van kolektiva tako je isto i sa nacijama. Izvesne nacije gaje uverenje o svojoj superiornosti nad drugim nacijama, o specijalnoj misiji koja im je u životu i svetu dodeljena, sve je to u stvari volja za moći ili jasnije rečeno, — imperijalizam.

Dok postoji ova civilizacija, nacionalizam i internacionalizam u svom najčistijem i najidealnijem vidu ne isključuju se. U jednom takvom višem kolektivu svaka nacija može da doprinese zajednici i da se koristi zajedničkom civilizacijom jer i među narodima kao i među jedinkama moraju postojati izvesna pravna načela i izvesni moralni principi.

Istina je da i u sadašnjim demokratskim državama nije u potpunosti sazrelo to više osećanje potpune međunarodne i socijalne pravde, ali napredak, i progres se kreće u tome pravcu.

U sadašnjem momentu, kao i u buduće, mi ćemo svi po nagonu tog zajedničkog nacionalnog osećanja braniti svoju otadžbinu, svoju slobodu i civilizaciju.

„Borba za zemlju značila je borbu protiv tuđina. Ovo je osobito važno u Vojvodini gde je zemlja u tri četvrtine obrađena, a u rukama velikog poseda: 3700 veleposednika držali su sami 11 miliona jutara zemlje, dok je 1,200.000 malih ratara imalo 2,663.000 jutara. Tamo 2973 jutra po gazdinstvu; ovdje — 2¹/₄ jutra. Otuda mnogo-brojan zemljoradnički proletarijat koji nema ni pedlja zemlje, ogromna najamnička vojska...“

**Статистички преглед површине, парцела, катастарског
чистог прихода, основног и допунског пореза на земљишта
у Југославији за 1936, 1937 и 1938 г.**

	<u>1936</u>	<u>1937</u>	<u>1938</u>
Број поседовних листова	4,879.096	4,963.026	5.124.823
„ парцела	33,070.825	33,814.338	35,090.076
Укупна површина: њива	7,281.936 ha	7,303.902 ha	7,347.971 ha
„ „ вртова и воћњака	366.640 „	374.520 „	385.078 „
„ „ винограда	243.105 „	240.163 „	242.754 „
„ „ ливада	1,761.060 „	1,775.501 „	1,786.079 „
„ „ пашњака	4,621.967 „	4,545.801 „	4,436.585 „
„ „ шума	7,711.712 „	7,771.705 „	7,808.369 „
„ „ трстика, мочвара, рибњака и језера	48.966 „	48.844 „	48.721 „
Укупна површина плодних култура	22,035.386 ha	22,060.436 ha	22,055.558 ha
земљишта које не под- леже порезу	1,975.346 „	1,996.784 „	2,041.075 „
катастарски чисти приход	3.911,683.956 Д.	3.921,082.059 Д.	3.927,971.068 Д.
основни порез	387,534.484 „	387,257.182 „	387,463.711 „
допунски „	136,297.783 „	134,729.209 „	134,373.576 „
На државна добра отпада: основног и допунског пореза	35,402.245 „	34,720.993 „	34,040.119 „

Напомена: Катастарски чисти приход је унет смањен за $\frac{1}{3}$ Законом о буџетским дванестинама за 1934/35 годину и финансијским законом за 1935 36 годину.

На Главној годишњој скупштини у Нишу донета је следећа Резолуција

1) Тражимо стриктну примену Закона о катастру земљишта чл. 9, 10, 11, пошто досадањи радови не одговарају своје постављеном циљу.

2) Потребно је извршити реорганизацију државних премера по концепцијама усвојеним на Главној скупштини 1938 год. у Новом Саду са упропашћавањем радова на одржавању катастра.

3) Скупштина сматра да је Правилник о паушалном систему на новом премеру штетан по интересе државе, струке и сталеза. Тражимо његово безусловно укидање с тим да се накнада за теренски рад одређује по Уред-

би о накнади путних и селидбених трошкова бр. 84600/1/31.

4) Тражимо да се исправке теренских радова на новом премеру врше по прегледу планова од стране старешина.

5) Да се у оним случајевима где општине одржавају катастар земљишта омогући потребан стручни надзор, а да се на том послу од општина могу упослити само службеници који су претходно стекли потребно стручно знање, у коју сврху би требало организовати посебне течајеве.

6) Да се поради на упропашћавању поступка око скидања својства јавности и уписа у зем-

љишне књиге за јавна добра, којима располаже општина у случајевима када је за такве некретнине премером установљено да не служе више својој сврси или ако постоји пуноважан закључак општинског одбора, да се таквим некретнинама има приватно-правно располагати. Упростићење поступака могло би уследити на тај начин, да земљишно-књижни судови овакве случајеве спроводе у земљишне књиге на основу пријавног листа без претходног саслушања странака. За ово би била потребна нарочита законска одредба.

7) Да се сходним законским одредбама обезбеди и спроведе неповредљивост свих катастарских белега, а исто тако и међних белега постављених од овлашћених стручних лица па било ком правном послу. Специјално ово треба за стабилизовање тригонометријских тачака и утврђивања надлежности суда за примену чл. 71, 72 Закона о катастру земљишта.

8) Да се катастарске Управе обезбеђењем потребних кредита и довољног особља оспособе за нормално функционисање, те да се стручна лица по Управама што више ослободе административно-катастарских послова, а да се појача рад на техничком одржавању катастра.

9) Да се поради на доношењу Правилника, којим би били нормирани стручни геодетски радови код обнова премера, реамбулација, парцелација као и свих досада издатих упустава за рад на новом катастарском премеру.

10) Да се код државних и самоуправних власти за геодетско-геометарске радове запосле само лица са стручним квалификацијама, а где се израђују планови за спровођење у катастару и у

земљишној књизи, да се оснују геодетско-геометарски реферати (отсеци) а о лицима да води евиденцију Одељење катастара.

11) Пошто на три четвртине територије наше државе нема никаквих закона о аграрним операцијама, а на осталој 1/4 се ради по старим законима, предложимо да се оснује Отсек за аграрне операције и да се донесе јединствен Закон о комасацији, подели земљишних заједница, уређењу сервитута и осталим аграрним операцијама.

12) Да се измени чл. 35 тач. 4 Уредбе 1100/32 с тим да овлашћење могу добити геометри и геодети запослени код државних и самоуправних власти, а који обављају геометарско-геодетске радове. Осим тога да се рок од 15 година стицања права смањи на 10 година.

13) Да се приликом теренских радова код катастарских управа у једном месецу извршено путовање има сматрати засебним путовањем, јер се прекида повратком у место службовања, а по одобреном распореду путовања.

14) Катастарске управе установљене су као самостална државна надлештва а немају својих послужитеља; тражимо постављење сталних служитеља. Тражимо такође да се код одржавања катастра одобри узимање фигураната на терет државе.

15) Тражимо да се при свакој катастарској управи постави бар по један манипулативни чиновник, јер се догађа у случају одсуства геометара (одмор, теренски рад, боловање и т. д.) да у катастарској управи остане само дневничар. Исто тражимо да се дневничарима манипулантима по могућности повећају припадности.

16) Да се старешински извештаји о оцени пре достављања Врховној комисији саопште службеницима како би се исти могли у случају потребе жалити пре него што је Врховна комисија донела коначну одлуку.

17) Да се одреди радно време за теренску сезону и то у броју часова.

18) Да се исплата припадљивости врши само радним даном.

19) Да се геометрима на новом премеру суботом после подне, недељом и празником дозволи долазак у среска места ради подмирења својих потреба.

20) Тражимо да се изврши строга примена Уредбе о утврђивању минималних надница за рад-

нике фигуранте на новом премеру и наднице да им се исплаћују месечно.

21) Тражимо да се унапређење врши само и једино по званичној листи свих чиновника Одељења катастра државних добара. Лишта се има израдити при Одељењу катастарара и дозволити увид у исту.

22) Да се овогодишњи обрачун другог дела паушала — сви обрасци за обрачунавање и платни спискови поднесу службеницима на потпис.

23) Да се особљу среза књажевачког и сврљишког призна 10% смањења минимума ради лоше организације посла.

Извештај одбора за организацију и финансије

који је примљен на годишњој скупштини у Нишу 3 априла 1939

Да би Главна управа могла да врши свој задатак онако како би морала као главни претставник геометарског staleжа, предвидели смо у буџету ставке према којима би се имале наћи просторије за канцеларију Главне управе, те за исте набавку потребног материјала.

Како би сам рад управе функционисао нормално, без застоја предвидели смо хонорисање секретара, који има сваки дан ван уредовних сати, провести извјестан број сати у канцеларијским просторијама управе на раду, преписци, отпреми и осталом.

Да би акта Главне управе добила пристојну форму и изглед одлучили смо да се изврши набавка писаће машине и гестетнера.

Извршили смо повећање расхода ставке за администрацију, јер смо предвидели теснији рад и преписку Главне управе са секцијама и осталим.

Остале ставке узете су скоро у истом износу као и у прошлом буџету, изузев ставке за делегата при међународној федерацији која износи у свему 5.600 дин., али сматрамо да би ова ставка могла да се повећа из ванредног прихода и дотација који буду остварени. Према томе Главна управа добија овлашћење да ванредне доприносе употреби првенствено у поменуту сврху.

На основу изнетих чињеница молимо да се првенствено води рачуна о поменутим потребама и усвоји у интересу рада предложени буџет прихода и расхода Главне управе за буџетску годину 1939-40 како следује:

Приходи:

1 Готовина	Дин. 21,278,87
2 Приход од чланарина: 1023 члана 122·760 дин. 5 дин. по члану	„ 61.380.—
3 Приход од огласа и претплата	„ 2.520.—
Укупни приходи Дин. 85.178,87	

Расходи:

1) Административни трошкови:	
а) Хонорар преписка	6.000.—
б) Трошкови отпреме	2.178.87
в) Канцеларнијски материјал	2.000.—
2) Кирија за просторије канцеларије Главне управе са оджавањем и огревом	„ 10.178.87
3) Намештај за канцеларију и библиотеку:	
а) 12 столица, 1 дугачки сто, 1 писаћи сто, 2 велика ормара, 1 умиваоник са лавором, вешалица, корпа, сандук за пошту, пљува- оница, завеса и пешкири.	„ 10.000.—
б) Канцеларијске потребе: писаћа машина и (апарат за умножавање копија) гестетнер	„ 11.500.—
4) Гласник — штампање, издавање и отпрема	„ 36.000.—
5) Трошкови годишњег конгреса у Нишу	„ 400.—
6) Трошкови делегата при Главној управи	„ 7.000.—
7) Чланарина при међународној федерацији	„ 3.200.—
8) Делегатима при међународној федерацији	„ 5.600.—
9) Непредвиђено	„ 1.300.—
Укупни расходи Дин. 85.178,87	

ВЕСТИ

† ЦЕРОВИЋ С. ЛАЗАР

Нашега друга Лазара више нема. Тешко је наћи изразе којима бисмо ми његови другови исказали оно што осећамо. Наша изражајна средства тако су оскудна да исказемо како и колико смо Лазу волели. Та ко га не би волео? Био је човек а реч човек то гордо звучи рекао је Максим Горки. — Потомак легендарних јунака Церовића, он је син Саве Церовића који је 1918 као претседник Велике Народне Скупштине у Подгорици прогласио уједињење Црне Горе са Србијом. Родио се у Никшићу, основну школу као емигрантско дете

учи у Тузли, гимназију на Цетињу а затим кадетску школу у Одеси. — Дошао је рат — и 16-годишњи дечко бори се као добровољац са чешким легионарима. — Пошто је отпочела Велика Револуција руских народа, он се преко Владивостока враћа у домовину, учи техничку школу и као геометар одлази у Битољ. Цео тај бурни живот Лазаров доказ је да је он био необична природа — динамична, борбена и истрајна. Његова храброст истинољубивост међу друговима су одвећ добро познате. Нема те силе пред којом би он устукнуо када се радило о заштити истине и

правде. Свом својом снагом и бурним темпераментом он је одскакао од свију. Поштен, храбар, искрен и неустрашив то су његове особине.

Али оно што је Лазара нарочито везало за нас, то је његов рад, његово спремљење, његово схватање живота, друштвених проблема и задатака нових генерација. У херојској борби млађих за бољи, правилнији и културнији живот свих народних слојева, он је увек био у рову. Како је твоје племенито срце искрено куцало за слободу, правду и друштвени напредак, ја сам

осетио када си ми непуна два дана пред смрт говорио: „Очекивао сам да ћу живот изгубити на друкчији начин — у борби за слободу и животна права човека — а не овако“. — Ова исповест, ова неостварена жеља за самопожртвовањем — другови — тако је речита. Само јунаци тако говоре: — **И ми је узимамо као најлепши аманет — од друга и борца Лазара.** — Ето, сада бар свако може да зна и да схвати ко-

лика је наша љубав и колика је наша жалост. Жалимо друга, човека и борца. — Жалимо те, Лазо драги, сви без изузетка али стегнули смо срце. Да знаш како је страشان овај неми бол, бол без речи, бол стегнутих срца. Да знаш с каквом су зебњом читали вест о твојој смрти сви твоји другови геометри који су далеко на тешком и поштеном раду. — Одлазиш нам као и многи други што су отишли. Живео си и борио се као што ти и доликује. Твоја борба била је поштена, — циљ борбе узвишен. **Ми смо се заветовали да ћемо се борити и падати за онај узвишени циљ који је и теби био тако драг.** Увиђају да смо имали право, да је наш пут поштен и исправан. Лазо друже, зора новог живота свиће а ти нас остављаш. О зашто? За што нас сада баш остављаш? Ми као да не верујемо својим очима, као да се надамо да ћеш нам опет доћи, опет говорити и опет се са нама борити. То је ето знак да смо те присно, искрено и другарски волели, и да ће твоја успомена живети у нама.

Јуначе Лазо, почивај мирно, безбројни другови твоји сложено ти кличу: Лака ти земља!

Г. Министар финансија под бр. 10379/5 од 1. априла 1939 донео је следеће решење:

Да се свима техничким стручним службеницима Одељења катастра и државних добара (чиновницима, чиновничким приправницима и дневничарима-званичницима), који су по потреби службе актом бр. 9100-V-939 распоређени на катастарски премер земљишта, призна право на накнаду путних и сеобних трошкови њиховог покућанства и породичних им чланова по одредбама Уредбе бр. 84600-I-931 и њеним изменама и допунама бр. 49963-I-32 с тим, да се исплата врши на терет партије 454 позиције 5 буџета државних расхода за 1939/40, пошто се има сматрати да су из једног

у друго среско место премештени по потреби државне службе.

О праву на накнаду путних и сеобних трошкова оних службеника који нису поменути у распореду бр. 9100-V-939 одлучиваће се код сваког службеника истим актом којим се службеник премешта, односно упућује на рад у друго место.

Службеници који остају на раду у истом срезу по § 17 Финансијског закона не припада накнада за сеобу покућанства, али им припада и признаће се накнада путних и подвозних трошкова који проистичу из службеног путовања.

Главна контрола размотрала је решење Господина Министра финансија бр. 10379 од 1 априла 1939 год., којим је одобрио да се свима техничким стручним службеницима Одељења катастра и држ. добара наведених у решењу који су по потреби службе актом бр. 9100/V/39 распоредени на катастарски премер земљишта призна право на накнаду путних и сеобних трошкова њиховог покућанства и породичних им чланова по одредбама Уредбе бр. 84600/I-31 и њеним изменама и допунама бр. 49963/I-32, на терет парт. 454 поз. 5 буџета за 1939/40 год., — и нашла, да противу овог решења нема шта да примети.

Из опште седнице Главне контроле од 16 маја 1939 год.

Господин Министар финансија решењем бр. 10380-V од 1 априла 1939 одобрио је, да се почев од 1 априла 1939, у местима у којима се врши или буде врши детаљни премер земљишта, а према указаној потреби службе, могу узимати радници са хонораром од 450 дин. месечно под условима наведеним у решењу с тим, да се у изузетним приликама, кад се радници не могу наћи ни са овим хонораром, може исти повисити по одобрењу Одељења катастра и државних добара до највећег износа од 600 динара месечно. Са овим решењем сагласила се и Главна контрола одлуком бр. 54683 од 2 маја 1939.

Г. Министар финансија, решењем бр. 7241 од 4. марта 1939 поставио је за чиновнике приправнике девете положајне групе: **Сигал Бранка, Босовић Мехмеда, Дреџун Василија, Демири Јосипа, Филипин Веселина, Бекавац Милорада и Лалатовић Радула**, дипломиране геометре.

Г. Помоћник министра финансија решењем бр. 10383 од 1. априла 1939 поставио је за катастарске помоћне геометре девете положајне групе: **Нешић Ж. Душана, Илић С. Благоја, Кр-**

најић Н. Благоја, Митровић М. Крсту, Оташевић М. Мирка, Поповић Ј. Ђорђа, Турковић Ђ. Фрању, Милетић М. Луку, Црнобрњу Н. Радивоја, Никчевић Н. Обрена, Путник Ј. Борислава, Целебичић Д. Милорада, Заимовић З. Фехима, Редер Р. Фридриха, Леви Ефраима, Совић Ј. Фрању, Форџан Н. Радомира, Петровић Д. Миодрага, Ибруљ А. Мустафу, Бијелић П. Војислава, Прохинар В. Адолфа, Маргинов Н. Димитрија, Смиљанић Ђ. Љубомира, Мишић М. Јована, Аврамовић М. Љубомира, Барбић Ј. Јосипа, Првуловић М. Боровоја, Изетбеговић Али-Ризаха, Мехмедбашић Есада, Трандафиловић Михајла, Кузмановић С. Вука, Главаш А. Милана, Анић Н. Мирка, Станисављевић Д. Живана, Митровић Д. Драгишу, Вујошевић М. Божу, Беговић А. Сафета, Станковић Ж. Милорада, Ванчетовић В. Божи-дара, Дамјановић П. Шпиру, Девић С. Радослава, Крчу И. Ивана, Зелихић А. Хамдију, Ђуђун О. Војислава, Тричковић И. Миливоја, Кенић М. Нову, Дрљевић Ђ. Милету, Бахар И. Јакова, Лавренчић П. Владислава и Ќорицу Љубомира, чиновничке приправнике од девете положајне групе.

Г. Министар финансија решењем бр. 14852 од 5 маја 1939 унапредио је за катастарске геометре осме положајне групе: **Шћеповић Ђорђа, Чуцковић Тодора, Шукковић Петка, Филиповић Борисава, Виларевић Атанасија, Миловановић Драгољуба, Сараџић Ибрахима, Забелин Николу, Ристић Петра, Хаџијусуфовић Јусуфа, Миљковић Ристу, Пражић Миливоја и Тодоровић С. Љубомира**, катастарске помоћне геометре девете положајне групе.

Решењем Г. Министра финансија бр. 14853 од 5 маја 1939 постављени су за катастарске помоћне геометре девете положајне групе: **Павловић Петар, Станојевић Веселин, Јакшел Карл, Ибрахимбеговић Ширбег, Ракас Стеван, Надлер Иван, Вељковић Миодраг, Цвијић Живорад, Новаков Јован, Тривунац Боровоје, Пеших Пенад, Макић Славко, Ердџан Петар, Глоговац Жарко, Јокић Илија, Милојевић Јеремије, Кенић Војин, Туцовић Михаило, Куљух Шахим, Ђирић Ђура, Рубил Драга, Петровић Миодраг, Николић Живорад, Кајон Јосип, Франовић Драгољуб, Аврамовић Драгомир, Михаиловић Светомир, Крчун Богдан, Фазлагић Фехим, Илић Живан, Смајић Рифат, Алтарац Шалом, Лахарнар Владимир, Ризванбеговић Јусуф, Мазајев Константин, Пајевић Мирко, Шубић Александар, Хуибнер Слободан, Нико-**

лић И. Борисав, Ђурица Момчило, Драмужић-Стефановић Тихомир, Радовић Јован, Јаневић Стеван, Тодоровић Димитар, Димитријевић Бранко, Фелдбауер Павле, Милишић Антун, Лековић Драгољуб, Јовановић Ратко, Казија Иван, Размовић Ђирил, Пајковић Димитрије, Ђоковић Јован, Булајић Марко, Пјановић Коста, Јојкић Дина, Лучић Блашко, Планчак Мичило, Кљајић Миљко, Симић Властимир, Јеремић Бошко, Стоименовић Љубомир, Нововић Богољуб, Глазберг Конрад, Банцовић Андон, Момировић Јован, Хамзић Хивзија, Ђурчић Милан, Куленовић-Шенигнић Сафет и Сокољски Матија, чиновничке приправнике од девете положајне групе.

Решењем г. Министра финансија бр. 16389/V од 15. маја 1939 унапређени су за катастарске геометре осме положајне групе Катастарске управе у: Прилепу Дракулић Војислав, у Птују Крижај Павле; у Цељу Рабзељ Богољуб; у Новом Саду Цветковић Пера; у Струмици Парнацијевић Димитрија, катастарски помоћни геометри девете положајне групе.

Решењем г. Министра финансија бр. 14313/V од 1 маја 1939 уважена је оставка на државну службу Нешићу Ж. Душану, катастарском помоћном геометру девете положајне групе.

Краљевски Намесници на предлог Министра финансија, а на основу § 99 тач. 1 Закона о чиновницима премештају: у Вардарску Финансијску дирекцију у Скопљу Божић Никола, катастарског геометра седме положајне групе Катастарске управе у Тетову, а по потреби службе.

Решењем г. Министра финансија бр. 14106/V од 2. маја 1939 премештен је у Кат. управу у Љубовији Велимировић Филип, катастарски помоћни геометар девете положајне групе Катастарске управе у Мионици, — по потреби службе.

Решењем г. Министра финансија бр. 6175/V од 24. фебруара 1939 премештени су: у Катастарску управу у Љубушком Џуца Селим, катастарски геометар осме положајне групе Катастарске управе у Мостару, — по потреби службе; у Катастарску управу у Карловцу Црвић Никола, катастарски помоћни геометар девете положајне групе Катастарске управе у Слав. Пожези, — по потреби службе; у Катастарску управу у Вировитици Лалић Мика, катастарски помоћник геометар девете положајне групе Катастарске управе у Загребу за околину, — по потреби службе; у Министарство финан-

сија Одељење катастра и државних добара Сремчевић Велисав, помоћни архивар десете положајне групе Катастарске управе у Београду, — по потреби службе.

Решењем г. помоћника министра финансија бр. 16388/V од 15. маја 1939 унапређени су за архиваре осме положајне групе Катастарске управе у: Новом Саду Вучковић Катица; у Сарајеву Тадић М. Винко, помоћни архивари девете положајне групе истих управа; За помоћне архиваре девете положајне групе Катастарске управе у: Слав. Броду Гргић Никола; у Цељу Чечка Јосип; у Камнику Долиншек Станислав; у Спиту Марјановић Јосип; у Сењу Пезељ Иван, помоћни архивари десете положајне групе истих управа.

ПОСЕТА ГЛАВНЕ УПРАВЕ УДРУЖЕЊА г. НАЧЕЛНИКУ ОДЕ- ЉЕЊА КАТАСТРА И ДРЖАВ- НИХ ДОБАРА

Главна управа Удружења геометара и геодета посетила је по налогу господина министра финансија 15 јуна 1939 год., начелника г. Др. Краља и поднела му претставку коју је Главна управа спремила за господина министра финансија, а која гласи:

„Господине Министре,

Главна управа Удружења геометара и геодета Краљевине Југославије, имајући у виду велики задатак извођења катастарског премера у земљи, сматра за особиту част и дужност да Вама као своме врховном шефу скрене пажњу на читав низ проблема, који су од интереса за службу, струку и геодетски сталеж.

Извођење новог катастарског премера је једна од највећих техничких творевина сваке модерне државе.

Након ослобођења геодетски послови узели су велики замах, а специјално радови на катастру земљишта. Године 1919 било је премерено 3/5 целокупне државне територије т. ј. око 15,000.000 ха, а имао је да се изврши пре-

мер на преостале 2/5, односно на површини од око 10,000.000 ха. Нови катастарски премер извршен је до сада на површини од 4,500.000 ха, те данас постоји катастарски премер на близу 4/5 целокупне државне територије.

Резултат овога премера своди се на следеће: Нови катастарски премер радио се и ради се још увек на несолидној основи, — противно законским прописима, — а стари премер ради неодржавања пропада. Данас, после двадесет година рада на катастру земљишта, излазимо пред Вас са жалосном али истинитом констатацијом, да су досадањи радови на новом катастру незадовољавајући и да су промашили свој технички и привредни циљ, пошто су основна начела Закона о катастру земљишта пренебрегнута.

Стари премер, рађен у различитим системима, ради неодржавања на терену током времена и такав је да је готово потпуно застарео. Данас ни катастарске, ни грунтовне власти не могу гарантовати облик, површину, границе, културу парцеле, нити пак тачност уписа сопствености, јер се катастар и грунтовница (земљишна књига) не слажу са стварним стањем на терену. Ово је суд не само удружења већ свих стручних лица и удружења о радовима на новом премеру и стању на старом премеру. Невероватно је и несхватљиво је, да је геодетска струка овако запостављена и ако се зна, да од ње држава и сваки појединац има директне користи.

За сво протекло време од Уједињења до данас геодетски стаљез уложио је сав свој таленат, све своје умне и физичке способности, да својим радом доприне се свој прилог напретку своје отаџбине, убеђен да ће тај труд

бити запажен, морално и материјално награђен. Међутим, у времену када и мануелни радници имају одређено радно време, које је временски ограничено једним природним максимумом, утврђеним обзиром на физиолошке способности за рад човека — за геометре је **расписом** одређено радно време од **изласка до заласка сунца**, што у летњем периоду времена износи просечно 15 часова дневно; особље на новом премеру за читавих седам година није примало плату места службовања, а нити пак путне и селидбене трошкове и ако се, према организацији Финансијске службе целокупно особље на новом премеру налази под директном управом Министарства Финансија — Одељења катастра и државних добара у Београду, а одатле се упућује на рад по катастарским општинама појединих срезова.

Награђивање теренског рада врши се по паушалном систему уз такав минимум рада, да га ни најмањи проценат службеника није могао постићи. Најбољи доказ, да је систем паушала штетан, не само по интересе геометара, већ и државе, је тај, што га је Министарство Финансија већ четири пута мењало и допуњавало тако, да је овогодишња измена коју сте Ви потписали, предвиђа смањење за око 25% од целокупног задатка. Дакле, геометри су морали својим знојем и трудом од 1931 до 1939 године да плаћају једну заблуду својих претпостављених, који су тек данас званично установили да је стварни минимум, који се уз највеће напоре може постићи, за 25% мањи од онога који је кроз 8 година важио као минимум, мада је и тај смањени минимум неостварљив.

Непојмљиво је да постоје ка-

катастарске управе, као државна надлештва, а да чак ни служитеља немају.

Удружење је за 10 година употребило сва легална средства да увери меродавне факторе, да се катастарски премер саобрази закону, и подвлачило како ће радови по овом паушалном систему и при оваквој организацији рада двести до лоших резултата и да овакав катастар неће бити значајна техничка творевина.

Нема у овој земљи ниједне катастарске установе, државне ни приватне, ниједног геодетског стручњака, који у потпуности не дели ово изложено гледиште Удружења. Ово гледиште дели и само Одељење катастара и државних добара, јер је и сам шеф техничког отсека у свом реферату, којег Вам прилажемо, изнео недостатке досадањег рада и организације у Одељењу катастра и државних добара.

Који је узрок оваквог стања у катастру? Сви надлежни одговарају „Нема буџетске могућности“. Ове буџетске немогућности провлаче се кроз 20 година. Из тих разлога скоро је упропашћен стари премер; нови премер не ради се сагласно са постојећим законским прописима; особље се редовно не унапређује; дипломирани геометри се не постављају, јер по четири, пет година служе као технички дневничари; нови премер пропада, пошто нема довољно могућности за његово одржавање; катастарске управе немају својих служитеља, а из истих разлога заведен је паушални систем награђивања на новом премеру. Једном речју, за све геодетске радове, нема буџетске могућности.

Подвлачимо да данашњи катастар служи једино за пореске сврхе а не за оне техничке це-

љеве, које је закон о катастру земљишта предвидео.

Целокупни геодетски сталеж на својој Главној годишњој скупштини у Нишу констатовао је предње недостатке данашњег катастра и донео следећу резолуцију:

1) Да се омогући стриктна примена Закона о катастру земљишта члан 9, 10 и 11, пошто досадањи радови не одговарају својим постављеном циљу;

2) Да се изврши реорганизација државних премера по концепцијама усвојеним на Главној годишњој скупштини Удружења 1938. год. у Новом Саду са упрошћавањем радова на одржавању катастра.

3) Да се безусловно укине Правилник о паушалном систему на новом премеру јер је штетан по интересе државе, струке и сталежа, а да се накнада за теренски рад одређује по Уредби о накнади путних и селидбених трошкова бр. 84600/1/1931.

4) Да се код катастарских управа као самосталних државних надлештава поставе стални служитељи и да се код одржавања катастра одобри узимање фигураната на терет државе.

5) Да се катастарске управе, обезбеђењем потребних кредита и довољног особља, оспособе за нормално функционисање и да се стручна лица по управама што више ослободе административно-катастарских послова, а да се појача рад на техничком одржавању катастра.

6) Да се поради на доношењу Правилника којим би били нормирани стручни геодетски радови код обнове премера, реамбулација, парцелација као и свих до сада издатих упуштава за рад на новом катастарском премеру.

7) Да се измени чл. 35 тач. 4 Уредбе 1100/32 с тим да овлашће-

ње за извођење јавних геодетско-геометарских радова могу добити и геометри и геодети запослени код државних и самоуправних власти и да се рок од 15 година за стицање овлашћења смањи на 10 година.

8) Да се старешински извештаји о оцени, пре достављања Врховној комисији, саопште службеницима како би се исти у случају потребе могли жалити пре него што Врховна комисија донесе коначну одлуку.

9) Да се код државних и самоуправних власти за геодетско-геометарске радове запосле само лица са стручним квалификацијама, а где се израђују планови за спровођење у катастар и у земљишну књигу, да се оснују геодетско-геометарски реферати (отсеци), а о лицима да води евиденцију Одељења катастра и државних добара.

10) Да се одреди радно време на новом катастарском премеру.

Господине Министре,

Главна управа удружења геометара и геодета, предајући Вам ову резолуцију у којој су изнети основни захтеви удружења, уверена је да ћете је благонаклоно проучити и донети сходне одлуке које ће бити на корист и држави и нама геометрима.

С тога Главна управа има част умолити Вас, да у овој буџетској години повећате из резервних кредита буџет Одељења катастра и државних добара бар за два до три милиона динара а да у идућој буџетској години одобрите повећање редовних буџетских кредита у циљу правилног одржавања постојећег катастра ван граница бивше покрајине Србије и евентуалне његове обнове и допуне као и извођења новог катастарског премера у границама б. п. Србије **најмодернијим**

научним методама — фотограмметријом.

Ваше заузимање за успешно извођење катастра као највећег техничког рада у нашој земљи, имаће благотворно дејство и на саму народну привреду, јер ће резултат тога бити: добивање података о величини и квалитету обрадивог и необрадивог земљишта, омогућење хипотекарног и другог кредитирања нашег најмногобројнијег staleжа — сељачког; јефтиније извођење свих техничких радова, железница, путева, регулација, комосација, аграрних и осталих радова ове врсте.“

* * *

Чланови Гл. управе, након Главне годишње скупштине, посетили су г. начелника Одељења катастра и поднели му захтеве са Главне годишње скупштине.

Приликом поновне посете 15 јуна 1939 год., Главна управа је констатовала да је од стране Г. начелника урађено до сада следеће:

Питање путних и селидбених трошкова особља на новом премеру,

Питање исплате принадлежности особља за време радних дана,

Питање исплате фигураната,

Питање инспекционих органа и шефова секција.

Приликом ове посете претресена су детаљно сва поједина питања као и свака тачка скупштинске резолуције.

Господин начелник је изразио своју вољу и сагласност по свим питањима, као и жељу да се нађу потребни кредити за извршење предњих захтева, и да ће он учинити све што могне код г. министра, а да му је жеља да и Главна управа у том правцу ради и у своме раду успе.

Затим је обећао да ће урадити сам у свом делокругу следеће:

Укинути стари распис радног времена — од изласка до заласка сунца;

укинути распис од год. 1938 — да се особље несме кретати из места службовања, да се неће обазирати на време, колико ће ко часова радити на терену, већ да ли је у одређеној јединици времена постигао одређени квантум по правилнику о паушалном систему;

овластити ће шефове да по потреби могу давати осуетство од дужности до три дана;

да ранг листа већ постоји, и да сваки службеник има право увида у исту, а да ће се постављење и унапређење вршити само по ранг листи;

да ће се приликом овогодишњег обрачуна паушала узети у обзир препреке на које се је наишло у току прошле године, у извесним срезовима,

да ће се исправке теренских радова вршити само након прегледа планова од стране старешина;

да је овогодишњи рад по паушалном систему пробног карактера;

да су према закону опште управне власти надлежне за примену чл. 71 и 72 зак. о кат. земљишта;

да је за неколико срезова у Босни издејствован кредит од 250.000 дин. за радове на основу чл. 46 Закона о катастру земљишта.

Истовремено Главна управа образложила је неминовну потребу измене појединих правилника о катастру земљишта, а специјално Правилника VII део II одељак. По овом питању Главна управа ће поднети конкретне предлоге у циљу рационализације метода рада код одржавања катастра земљишта — и затражила да се донесе Правилник VIII део.

Тиме је ова посета завршена.

По осталим тачкама резолуције које су везане за повећање буџета тражиће се пријем код г. министра финансија и том приликом поднеће му се образложена претставка за оне тачке резолуције које до тада не буде могуће на други начин задовољити.